Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes, mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Tres conditiones quo ad damnum emergens, num. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Visual Library

de contr. d. 3. q. 3. & innumeri Doctores citati à Dicaſt. l. 2. tr. 10. d. 2. dub. 4. n. 150.

Tres conditiones quoad damnum emergens.

2. Prima, ut certò ſit damnum tibi eventurum, vel eventurum rationabiliter timeatur, nec impediri poſsit *b*: ſi enim habeas aliam pecuniam, vel amicum, qui illud damnum poſsit impedire, cur tribuas mutuo?

b *Caiet. 2. 2. q. 18. art. 2. Navar. in man. c. 17. n. 211. Dicaſt. l. c. du. 7. n. 187.*

3. Secunda *c*, ut id mutuatario manifeſte dicatur; fortaſſe enim nollet cum hoc onere mutuum accipere; ſi ergo taceas, judicaris condonare; ſufficere autem puto, ſi fiat pactum de lucro ſupra ſortem; nec enim eſt neceſſe, ut explicetur explicitè hoc lucrum eſſe propter damnum. Ratio eſt quia jam ſufficienter mutuatarius conſentit ad illud onus: erit tamen bonum conſiliũ, explicare, nè ut vſurarius condemneris. Sufficere *d* item puto, ſi te quis, v. g. rex cogat ad contrahendum: coactio enim illa eſt implicitus conſenſus ad omnia damna, quæ alter contrahens patitur, idemque dic in lucro ceſſante.

c *Dicaſt. l. c. n. 188. Caſtrop. de juſt. comm. d. 4. p. 15.* d *Salon, & alij citati à Salas, dub. 18. n. 5.*

4. Tertia, ut juxta damnum, ſeu damni periculum, æquale pretium detur; cum autem incerta plerumque ſit quantitas damni, quod ex mutuo alteri dato eventurum tibi ſit, perpendat omnibus conſideratis vir expertus, juxta mox dicenda, numero 14. hic proportionaliter applicanda, quanam quantitas pretij ſit ſtatuenda?

5. Ex his collige ſequentis dubij ſolutionem. Ego tibi mutuavi centum, ea lege, ut propter damnum mihi verè emergens, reddas centum & decem, poteſnè tu mutuare hæc eadem centum, vel eorum partem alteri tertio, ut ab illo recuperes illa decem, vel partem eorum, quæ mihi debes?

6. Reſpondeo. Dic mihi, ſi ego tibi vendidi equum v. g. injuſtè centum, poteſnè tu equum alteri tertio injuſtè vendere, ut exceſſum pretij à me tibi ablatum recuperes? reſpondebis, diſtinguendo: ſi equus in mea manu, quia illius curam geſſi, melior effectus eſt, vnde jam centum valeat, poſſum; ſecus, nequaquam, quia, ſi injuſtè ego à te tractor, injuſte alium tractare fas non eſt. Rectè reſpondiſti: nam ſimili quadam ratione ego propoſitæ dubitationi reſponſum dabo *e*; ſi ſupponas primo, propter mutuum, quod tu das tertio, emergere tibi aliquod damnum ab hoc tertio, ut ſi ideo accipias ab alio mutuum, quia huic mutuum das, potes illud damnum, quod tibi emergit, & ad quod hic conſenſit, ut ſupponimus, exigere: verum ſi ſupponas ſecundo, nullum tibi emergere damnum ab hoc tertio mutuatario, non potes eo prætextu, quod ab alio, ſeu à me paſſus es, vel patieris. Ratio vtriuſque dicti eſt, quia quando quis patitur damnum à mutuo, quod alteri concedit, juſtum eſt, ut illud hic alter reſarciat, quia illius damni eſt cauſſa, injuſtum vero, ſi non eſt cauſſa; at in prima ſuppoſitione mutuatarius ille tertius eſt cauſſa illius novi

damni,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

damni, ergo ſoluet juſte: in ſecunda vero non eſt cauſſa illius tui damni, cur ergo ſoluet?

e *Salas dub. 18. num. 6. alijque ab eodem cit.*

De damno emergente ex mora.

7. Illud addere operæ pretium hic eſt; quoniam mutuatarius non ſolum debet ſolvere damnum emergens tempore mutui, ut diximus in ſecunda conditione, ſed æquum pariter eſt, ut ſi ipſe in termino præfixo non reddat, & poſt illum terminum mutuanti aliquod damnum neceſſario ſequatur (ſi enim voluntariè, ipſi mutuanti imputetur) æquum, inquam, eſt, ut illi reſarciatur; dubitabis, an adveniente termino hoc præfixo, op s ſit, monere debitorem de damno hoc, quod tibi creditori incipit deinceps inſurgere? & idem de lucro ceſſante. Memini, me de hac re vniuerſim ſuperius nonnulla dixiſſe c. §. 6. num. 3. & nu. 10.

8. Reſpondeo: negant eſſe neceſſarium *d* nonnulli, quia ex jure *e dies interpellat pro homine*: nonnulli *ee* affirmant, ut ſcilicet ſic debitor ponatur in mora; nam fortaſſe, ſi de nouo hoc onere admoneatur, omnibus vijs illud extinguere ſataget: nec obſtat prædictum jus, quod ſolum loquitur (aiunt) de ſorte, & de lucro convento, non vero de quocumque poſsibili, & conſequenti.

d *Navarr. l. c. n. 51. Petrus Navarr. l. 3. de reſt. c. 2. num. 278. Dicaſt. li. 2. de Iuſtit. tr. 10. d. 2. d. 7. n. 188.*
e *l. magna. C. de contr. ſtipul.* ee *Angel. vſura 1. num. 20. Caiet. 2. 2. q. 78. art. 2. Azor. p. 3. l. 5. c. 4. q. 3. quem citat, ſed non ſequitur Diana p. 1. tr. 8. reſ. 87. faciunt, quæ dixi ex Delugo ſupra c. 2. §. 6. num. 3. & 10.*

9. Dico, probabilius eſſe, debere omnino debitorem admoneri (excipe conſuetudinem mercatorum, de qua mox numero ſequenti.) Ratio eſt jam dicta ab affirmantibus: & inſuper, quia ſi debitor non admoneatur, merito creditor judicabitur velle condonare illud ſubſequens damnum, de quo mentio nondum facta eſt, niſi fortè in genere, & ſolum tacitè, ex vniuerſali quadam ratione, quod quilibet velit ſuis rebus lucrari, ſi poteſt; quæ conſideratio tam vniuerſalis & indefinita, non videtur ſufficere ad ponendam obligationem tam certam in debitore.

10. *f* Sà de hac re ſic breviter habet: obligatus ex delicto ſemper eſt in „mora. Qui autem ſine delicto, & „non poteſt, aut difficile poteſt, aut „alioqui cauſſa juſta excuſatur, putant „quidam *ff* non eſſe in mora, adeo- „que non teneri ad intereſſe, ratione „moræ, niſi ex pacto, vel appoſitione „pœnæ conventionalis, ſi tali tempore „non reſtitueret, aut impotentia cul- „pa eius accidiſſet. Hæc ille. Poſſe autem poni in contractu mutui, vel etiam alijs contractibus pactum, ſeu pœnam hanc conventionalem de ſolvendo aliquid, ſolum ratione moræ, quamvit non adſit titulus vllus damni emergentis, vel lucri ceſſantis, videtur hic ſupponere Sà, de quo tamen ſuperius *g* nos diximus, vbi addidimus, ad ſolvendam ejuſmodi pœnam requiri